

Indikatorer for vurdering av strukturell sårbarhet

Vedlegg til Norges Banks brev med råd om systemrisikobuffer 2024

Norges Bank tar utgangspunkt i indikatorene i dette vedlegget for vurderingen av strukturelle sårbarheter i det norske finansielle systemet.

Vurderingen av strukturelle sårbarheter har tre hovedelementer:

- a) hvordan forstyrrelser forplanter og forsterker seg innad i det finansielle systemet, figur 1-6
- b) strukturelle trekk ved banksektoren, figur 7-14
- c) realøkonomiens påvirkning på banksektoren, figur 15-28

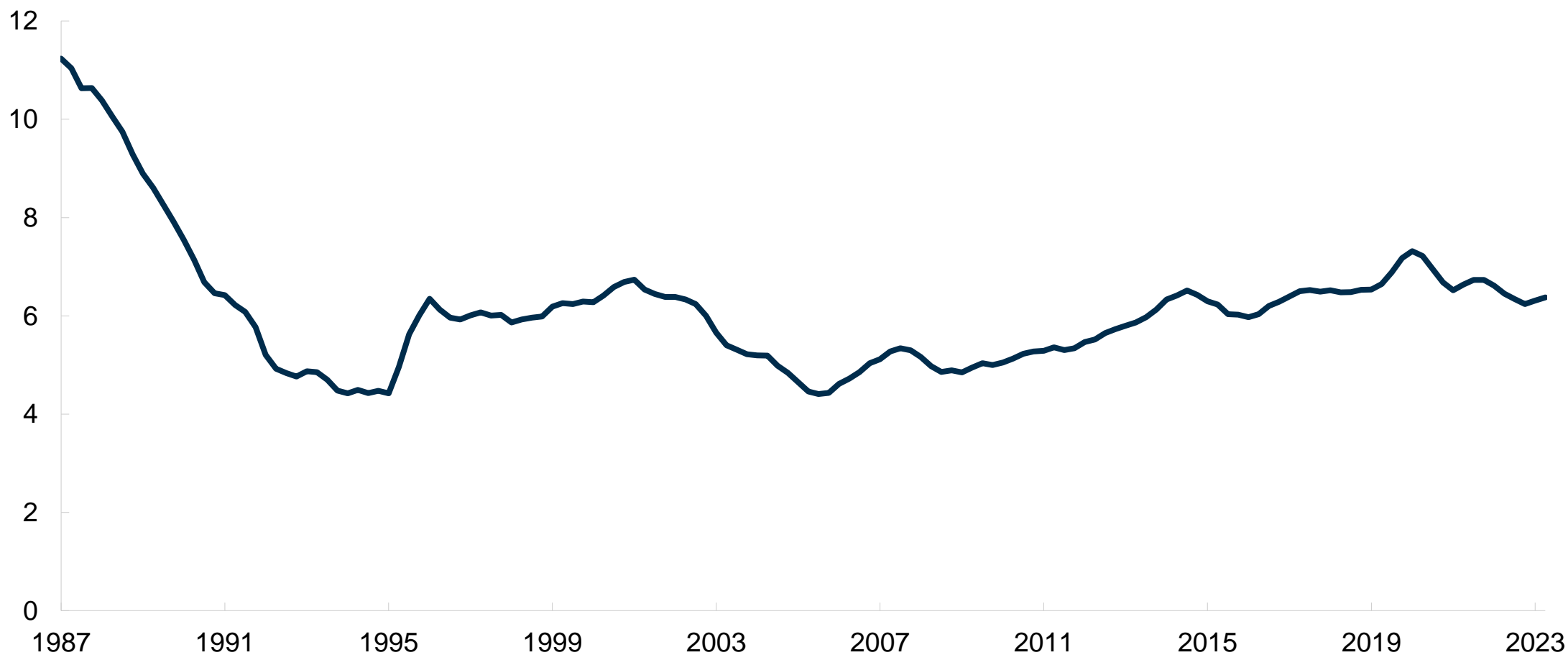
Indikatorene er nærmere beskrevet i [Norges Bank Memo 5/2022 «Rammeverk for råd om krav til systemrisikobuffer» med vedlegg.](#)

Figur 1: Bankenes eksponering mot hverandre

Kilder: Statistisk sentralbyrå
og Norges Bank

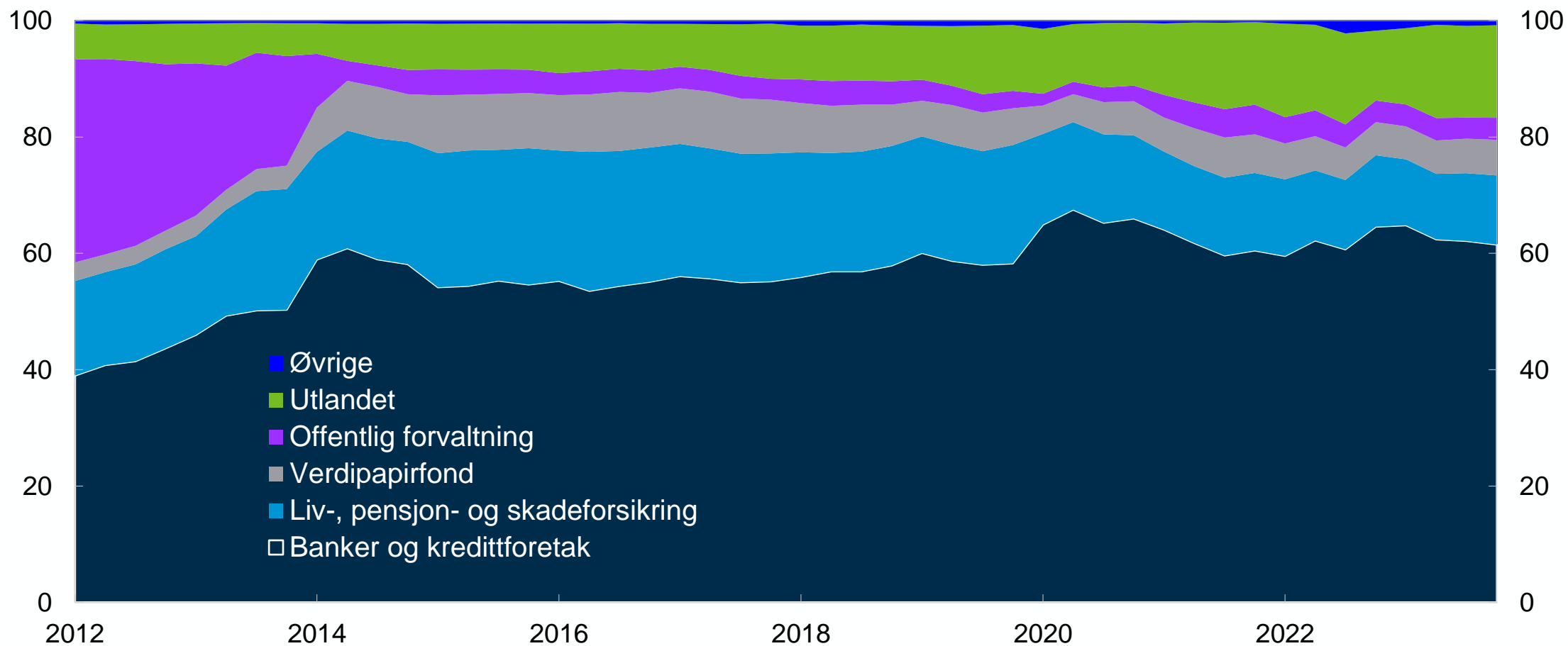
Bankenes eksponeringer mot hverandre og mot andre finansielle foretak som andel av bankenes totale eiendeler. Gjennomsnitt siste fire kvartaler. Prosent. 4. kv. 1987 – 1. kv. 2024

Figur 2: Eiere av obligasjoner med fortrinnsrett

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Utstedt av kredittforetak i norske kroner. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2023

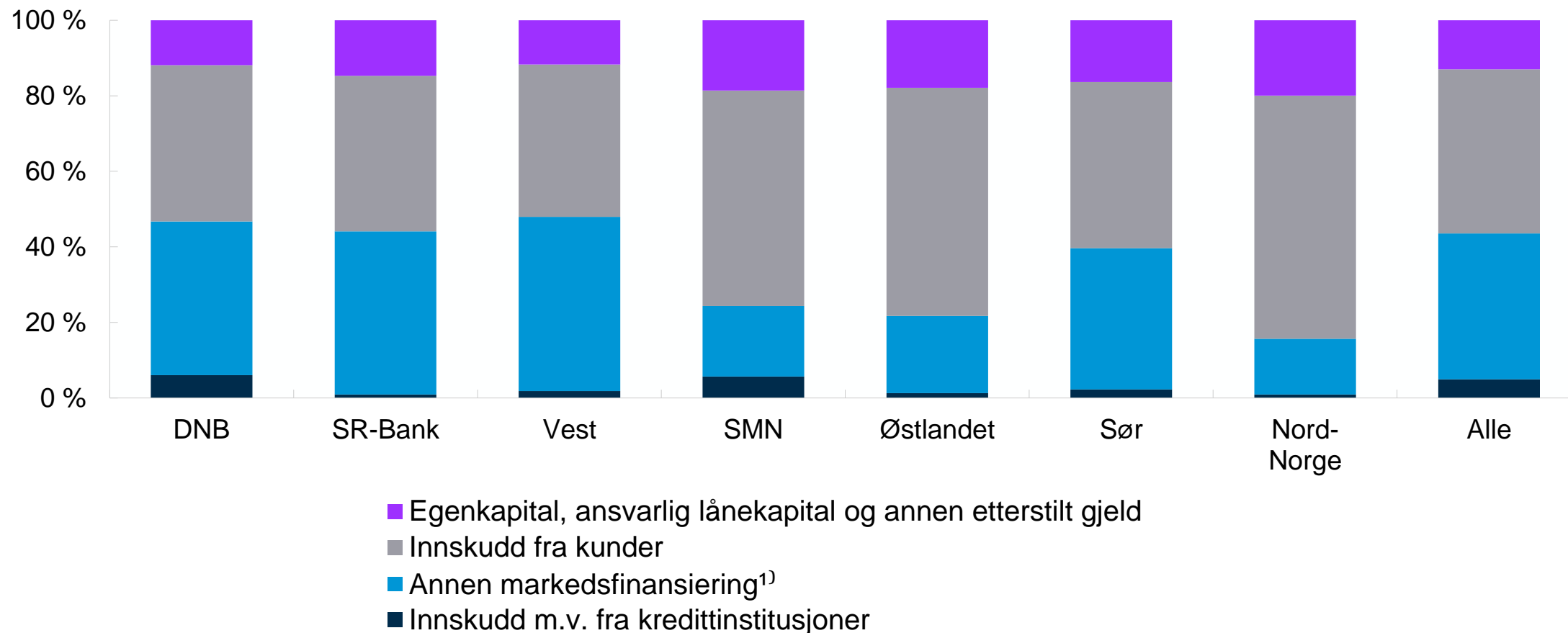

Figur 3: Bankenes finansiering etter kilde

De syv største bankene. Prosent. Ved utgangen av 2023

1) For DNB inkluderer dette forpliktelser knyttet til forsikringsvirksomheten i konsernet (datterselskapet DNB Livsforsikring AS).

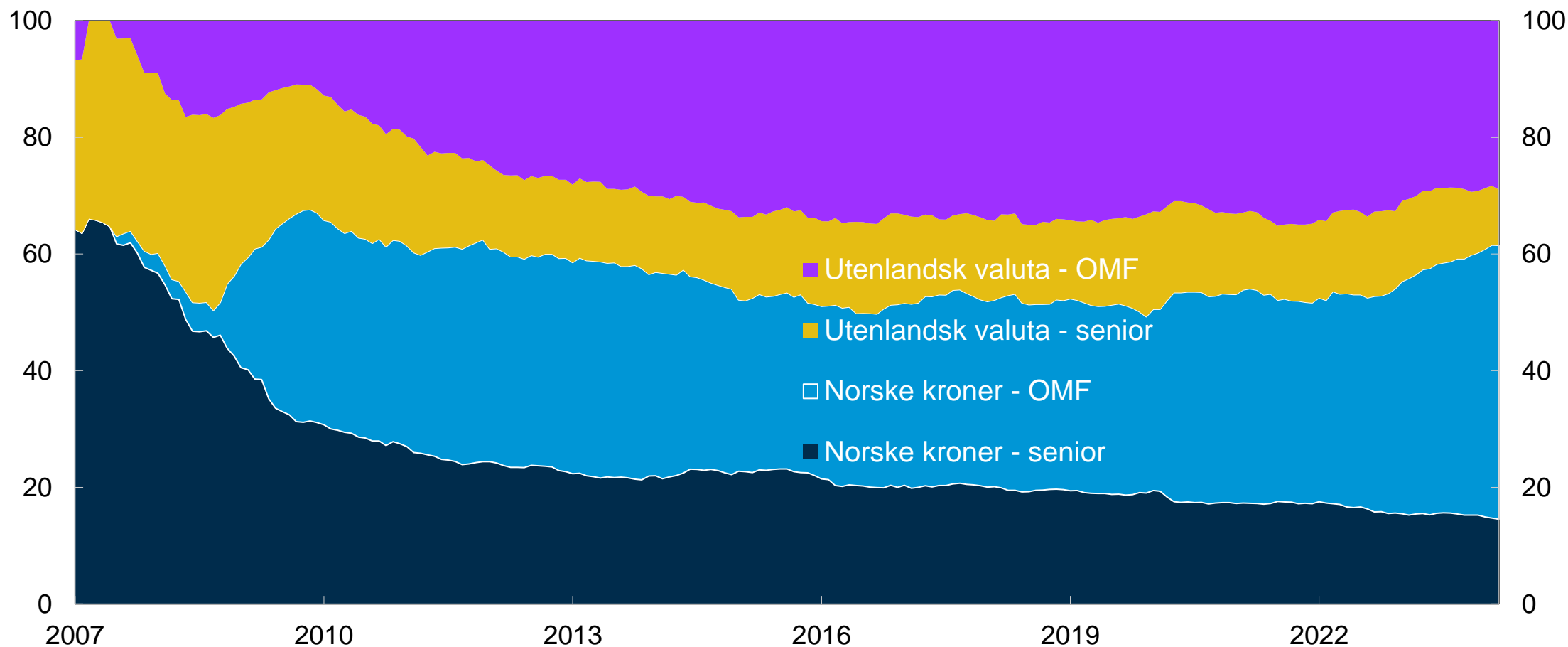
Kilder: S&P Capital IQ og Norges Bank

Figur 4: Bankenes markedtsfinansiering i valuta

Kilder: Bloomberg, Stamdata og Norges Bank

Utestående obligasjonsfinansiering. Alle norske banker og OMF-kredittforetak.
Prosent. Jan. 2007 – mar. 2024

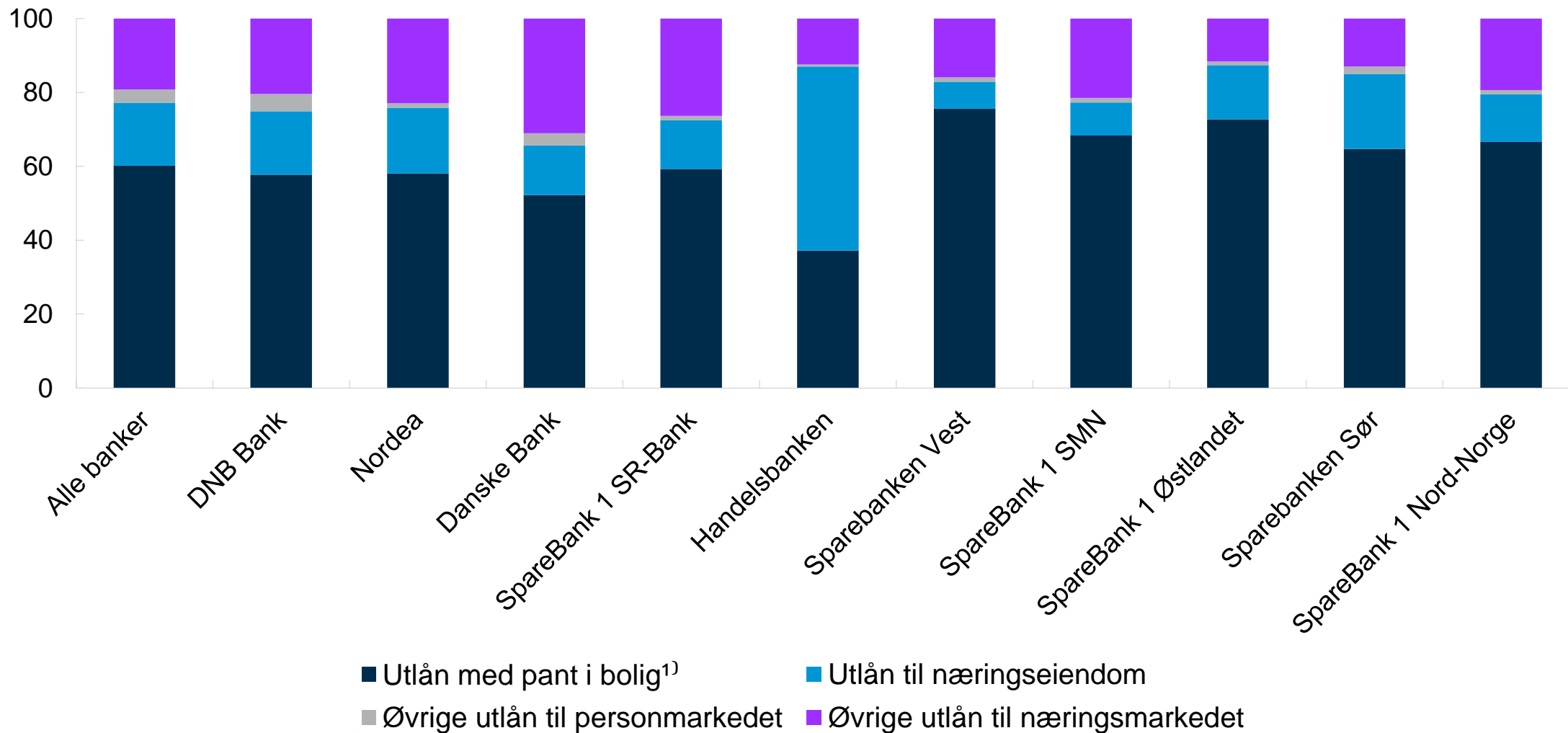

Figur 5: Bankenes utlån til ulike segmenter i Norge

De ti største bankene og alle banker og kredittforetak i Norge. Prosent. Ved utgangen av 2023

1) Utlån med pant i bolig i OMF-kredittforetak er medregnet.

Kilde: Norges Bank

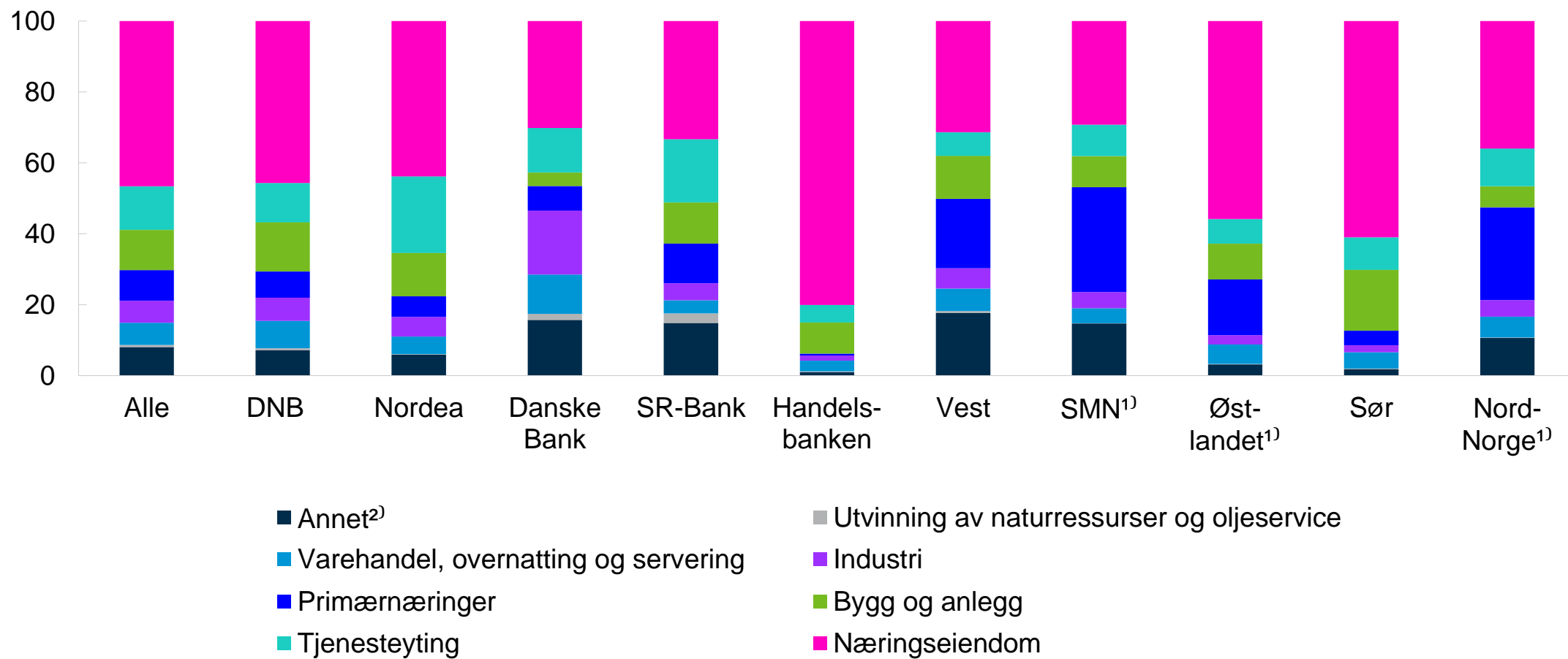
Figur 6: Næringsinndeling av banklån til næringsmarkedet i Norge

De ti største bankene og alle banker og kredittforetak i Norge. Prosent. Ved utgangen av 2023

1) Tall for Sparebank 1 SMN, Sparebank 1 Østlandet og Sparebank 1 Nord-Norge er ikke inklusive kredittforetak.

2) Andre næringer inkluderer forsyning, utenriks sjøfart, transport ellers og varehandel, overnatting og servering.

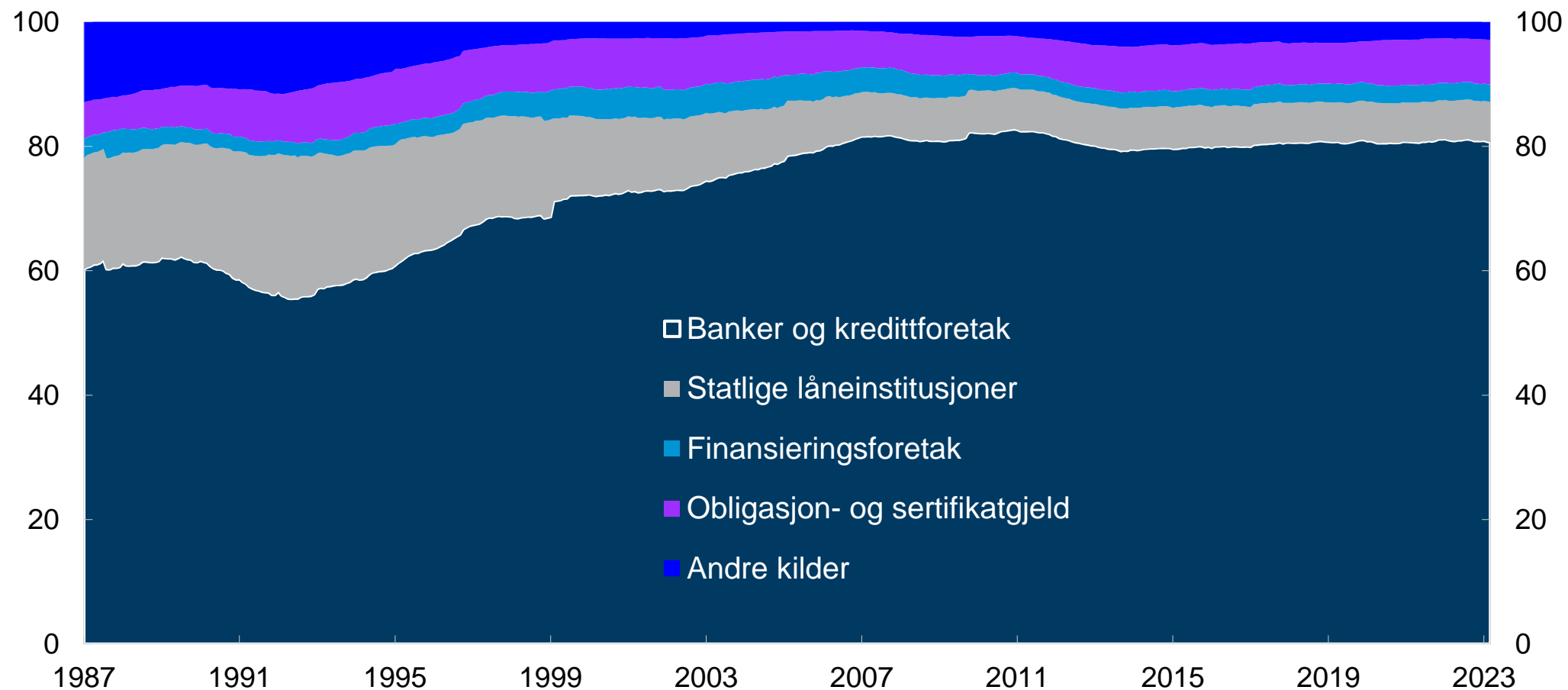
Kilde: Norges Bank

Figur 7: Samlede lån fordelt på kilde

Kilde: Statistisk sentralbyrå

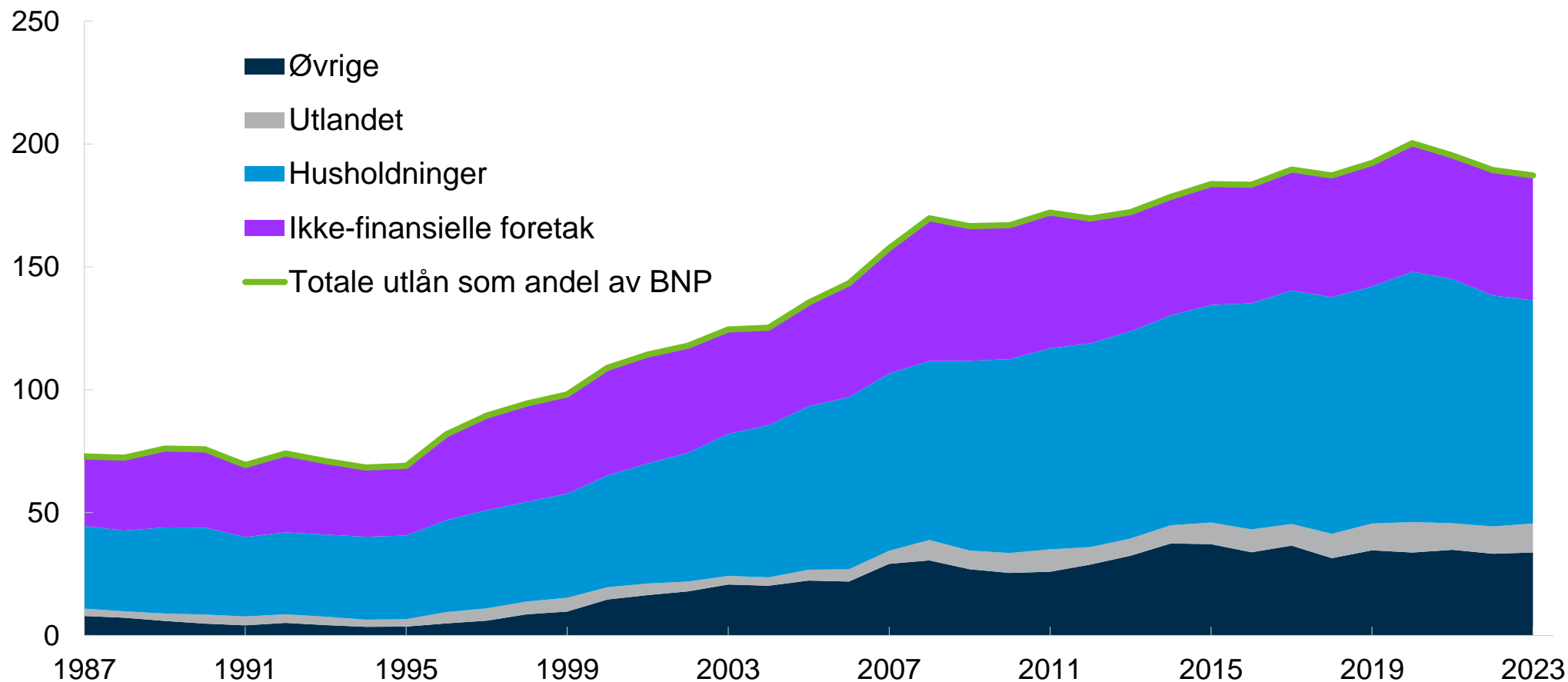
Brutto utlån fra lånekilde av publikum samlede lån. Prosent. Desember 1987 – februar 2024

Figur 8: Banksektorens totale utlån

Andel av BNP for Fastlands-Norge. Dekomponert. Prosent. 1987 – 2023

Kilder: Statistisk sentralbyrå
og Norges Bank

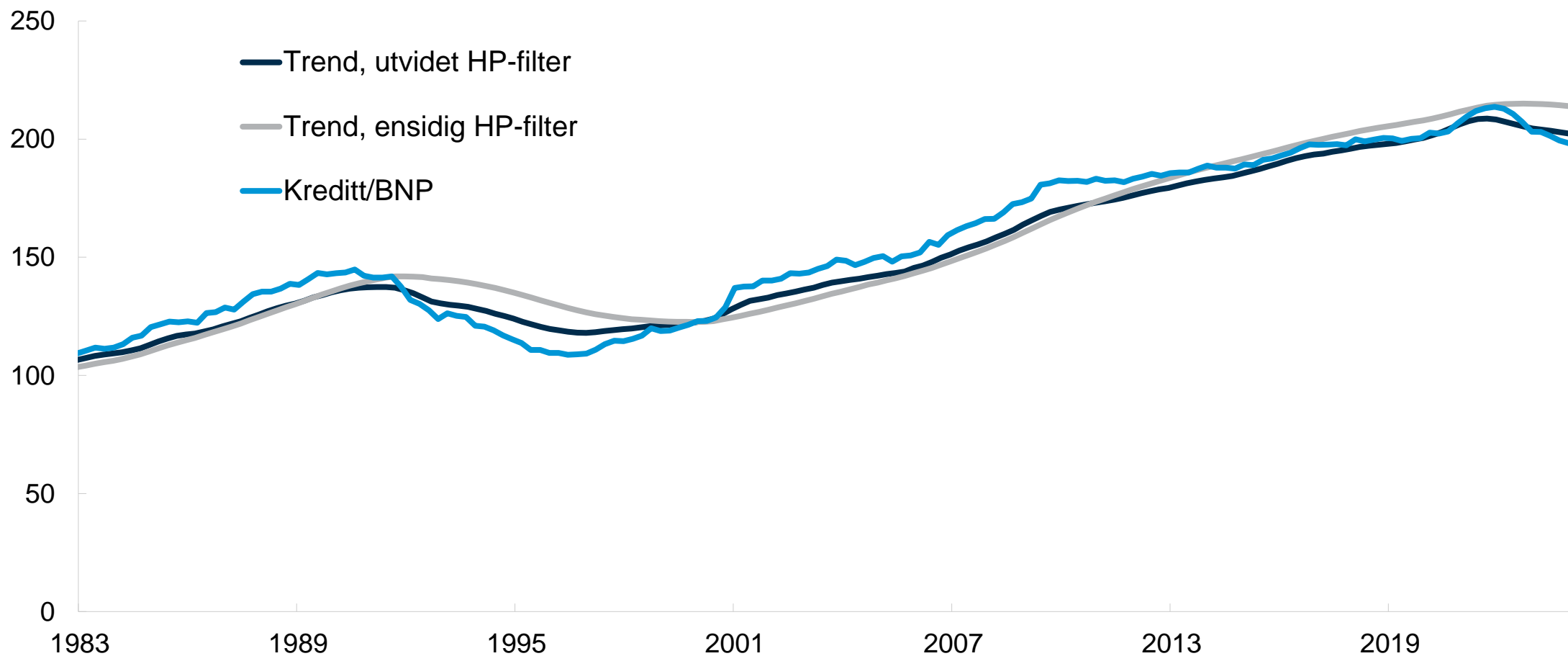

Figur 9: Trend i samlet kreditt

Beregnete trender¹⁾ for samlet kreditt som andel av BNP Fastlands-Norge. Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2024

1) Ensidig Hodrick-Prescott filter med $\lambda = 400\,000$ og samme filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose.

Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 10: Markedsandeler av samlede utlån

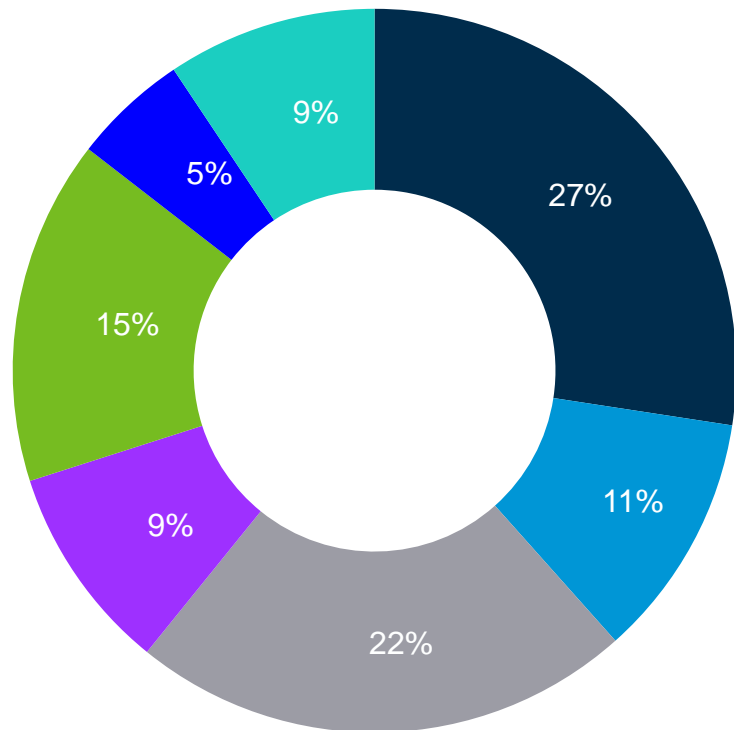
Prosent. Per 31. desember 2023

1) Eika alliansen består av 51 selvstendige banker, Eika Gruppen og Eika boligkreditt. I tillegg er Eika Kredittdbank medberegnet i stedet for bankens morselskap Eika Gruppen, samt SSB Boligkreditt og Totens Sparebank Boligkreditt.

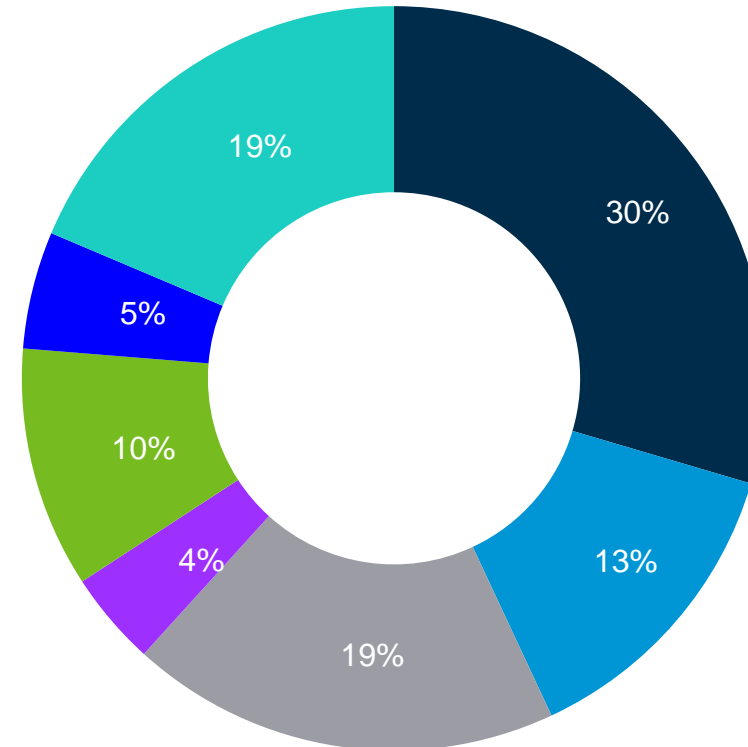
Kilde: Norges Bank

- DNB Bank
- Nordea
- SpareBank-1 Alliansen
- Eika Alliansen¹⁾
- Øvrige sparebanker
- Øvrige forretningsbanker
- Øvrige filialer av utenlandske banker i Norge

Personmarkedet

Næringsmarkedet

Figur 11: Indeks for konsentrasjon i bankmarkedet for ulike land

Herfindahl-indeks¹⁾. Kredittinstitusjoner. Basert på totale eiendeler. 2022

1) Herfindahl-indeks er summen av kvadrerte markedsandeler for bankene i et land. Indeksen vil være 10 000 ved kun en bank i landet og tilnærmet null ved svært mange små banker. Tall for 2019 for Storbritannia.

Kilder: ECB og Norges Bank

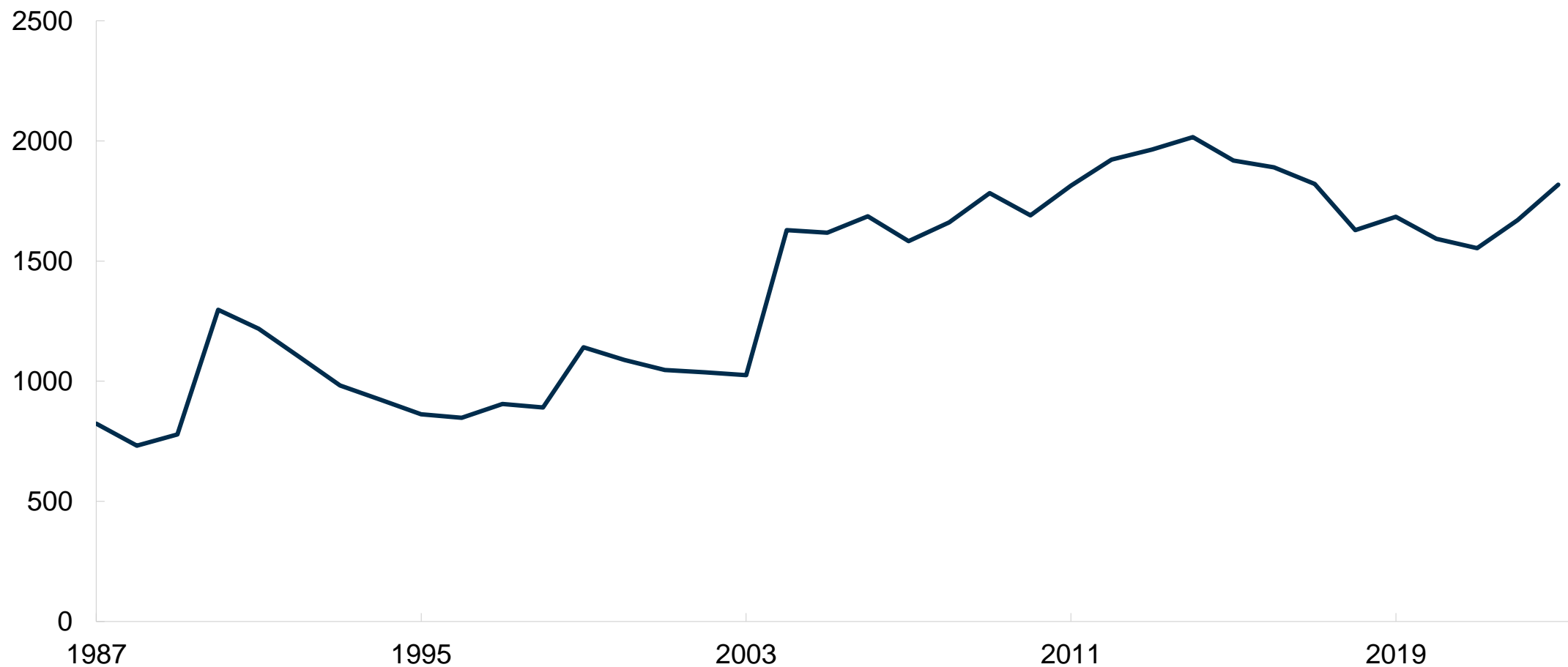

Figur 12: Indeks for konsentrasjon i det norske bankmarkedet

Herfindahl-indeks¹⁾. Kredittinstitusjoner. Basert på totale eiendeler. 1987 – 2023

1) Herfindahl-indeks er summen av kvadrerte markedsandeler for bankene i et land. Indeksen vil være 10 000 ved kun en bank i landet og tilnærmet null ved svært mange små banker.

Kilde: Norges Bank

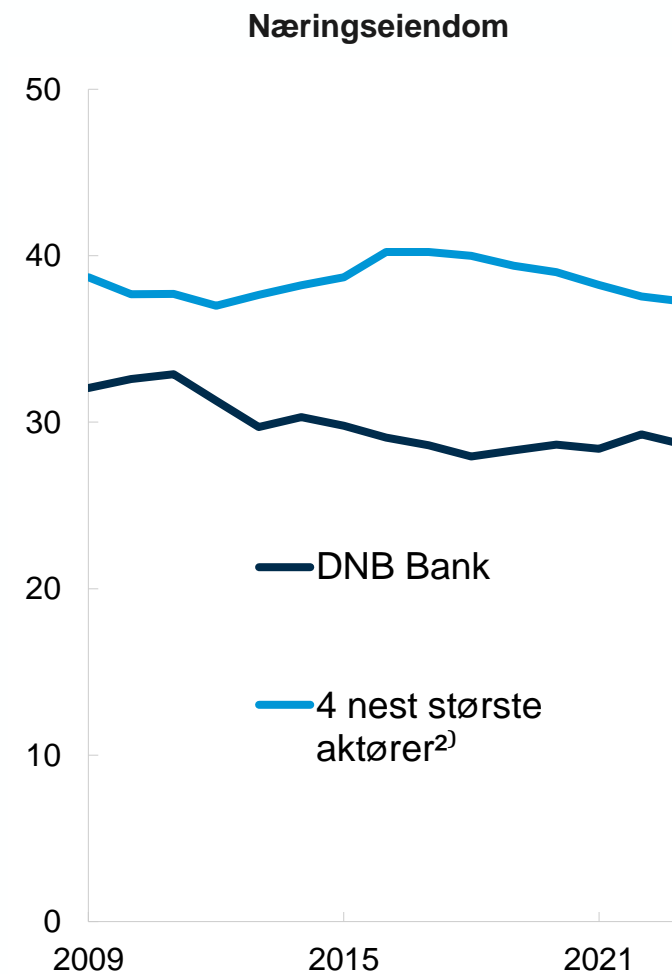
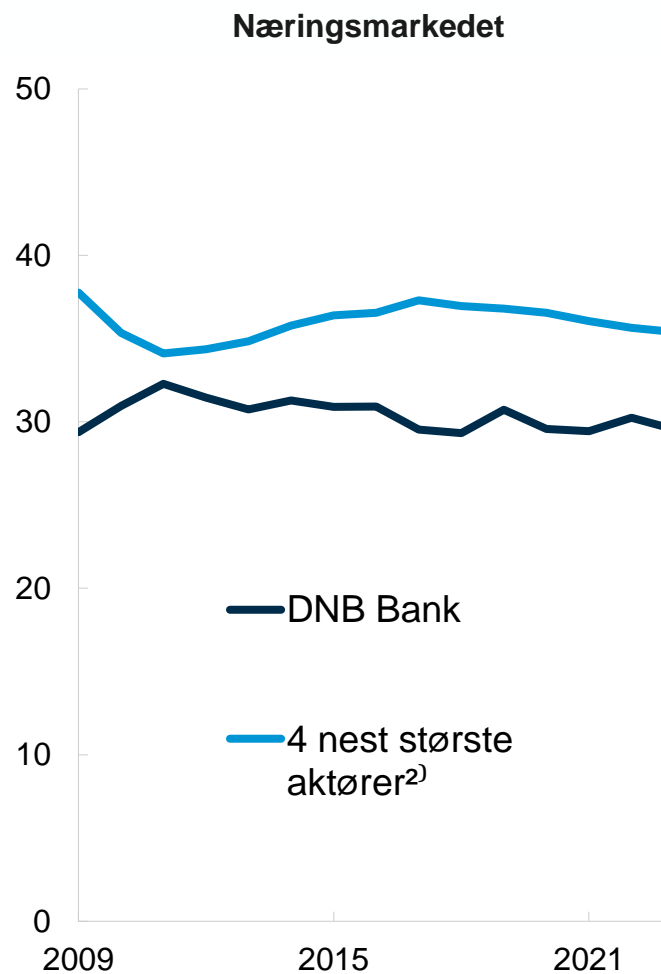
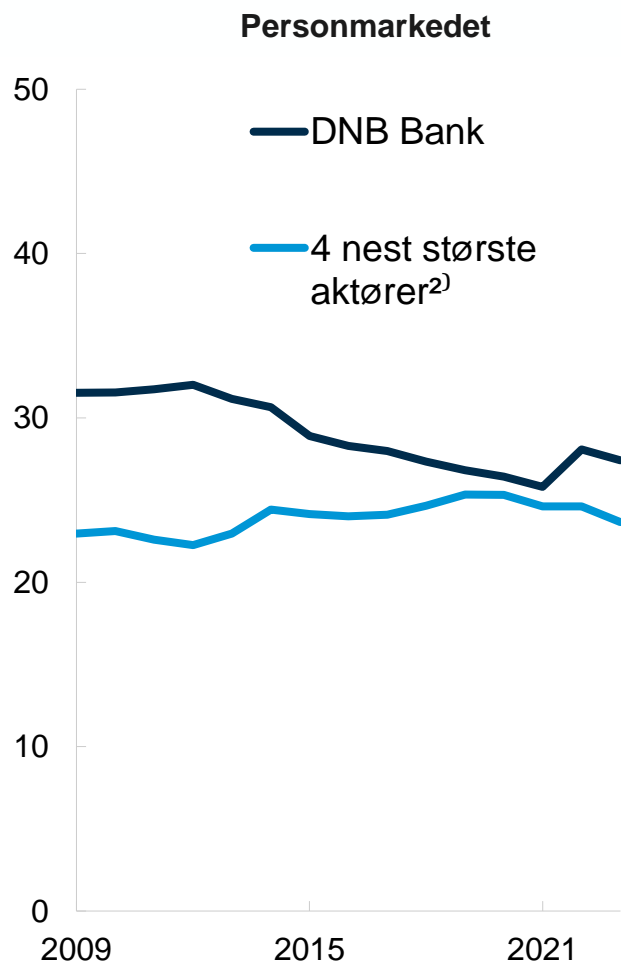
Figur 13: De største bankenes banklån i ulike segmenter

Markedsandeler¹⁾. Prosent. 2009 – 2023

1) Medregnet kredittforetak.

2) 4 nest største aktører er Nordea, Handelsbanken, Danske Bank og Sparebank 1 SR-Bank.

Kilde: Norges Bank

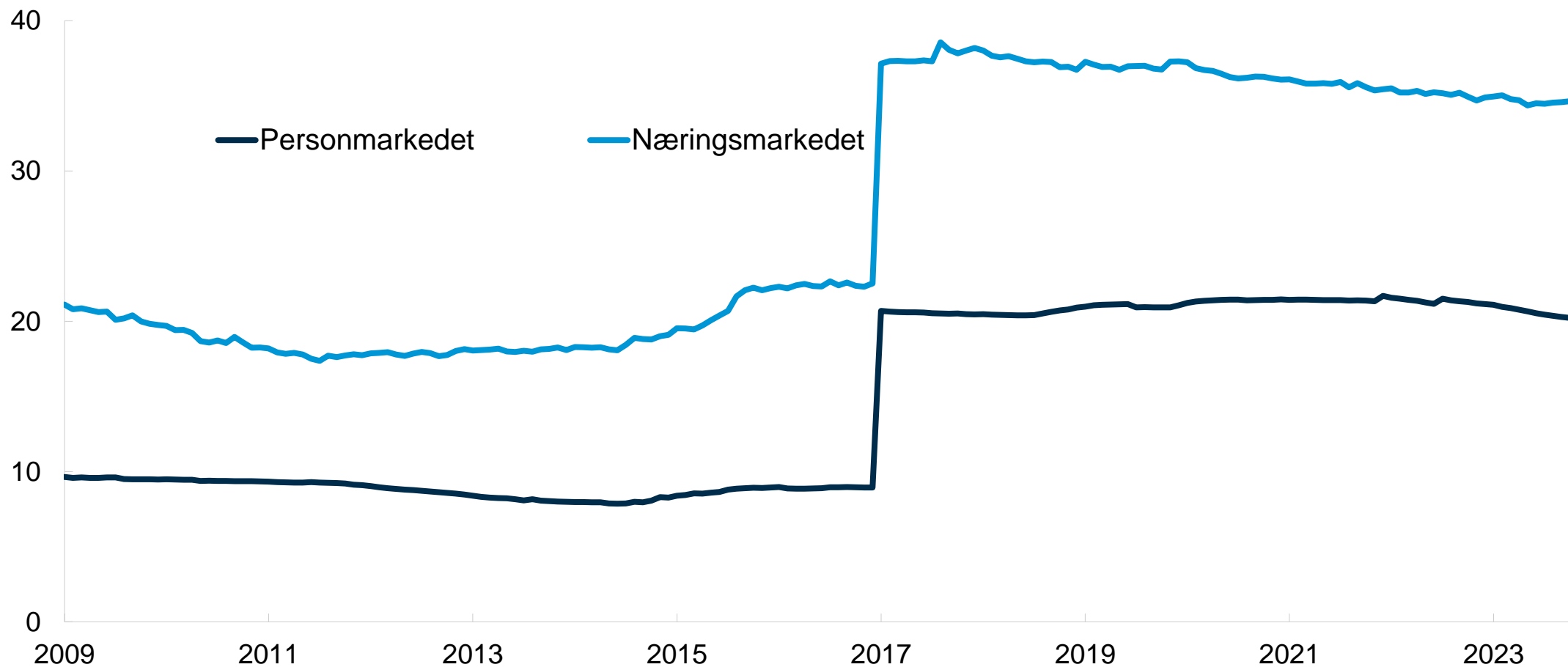

Figur 14: Filialer av utenlandske bankers¹⁾ markedsandeler i Norge

Som andel av brutto utlån til person- og næringsmarkedet. Prosent. Mai 2009 – februar 2024

1) Nordea er inkludert f.o.m. mai 2017.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

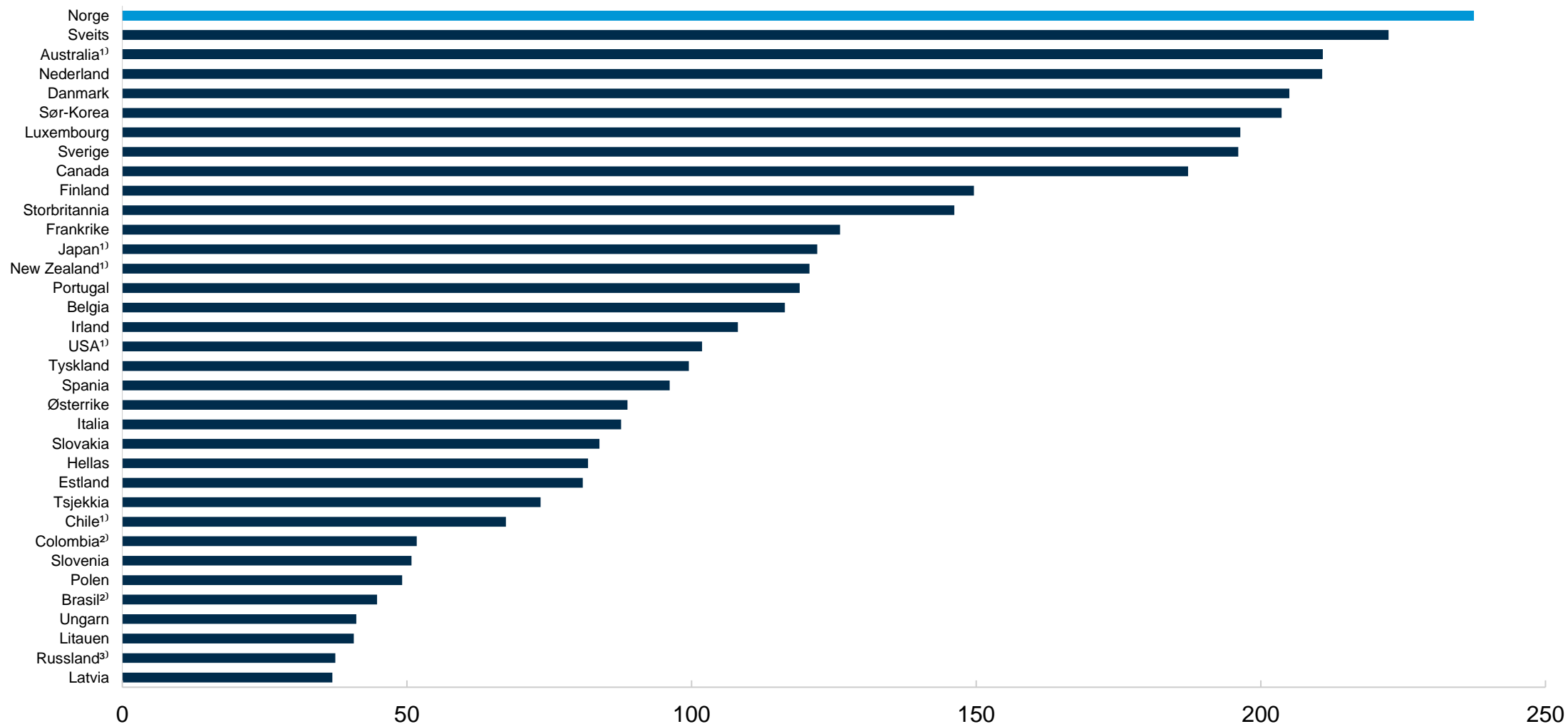

Figur 15: Husholdningenes gjeld i ulike land

Gjeld som andel av disponibel inntekt. Prosent. 2022

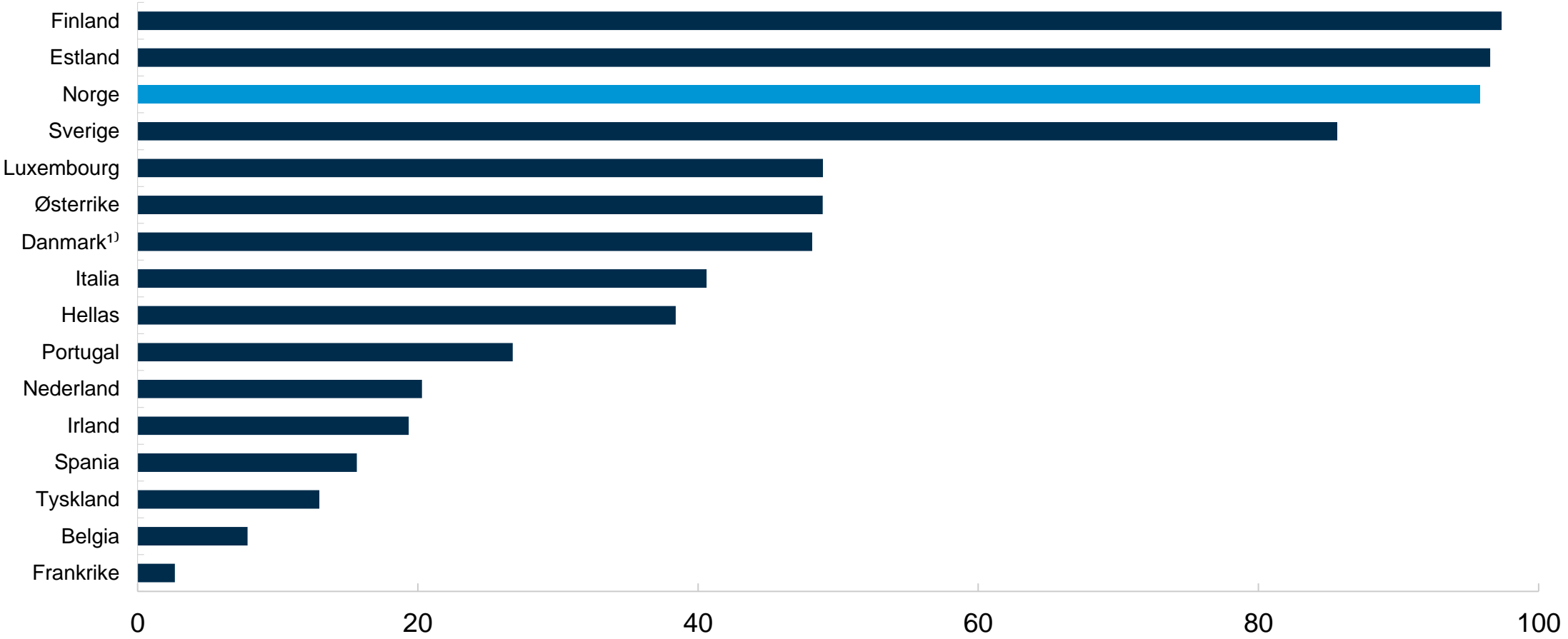
1) 2021, 2) 2020, 3) 2019

Kilder: Danmarks Nationalbank, OECD og Norges Bank

Figur 16: Husholdningenes gjeld med flytende rente

Lån med flytende rente som andel av totale utlån med pant i bolig.
Prosent. Desember 2023

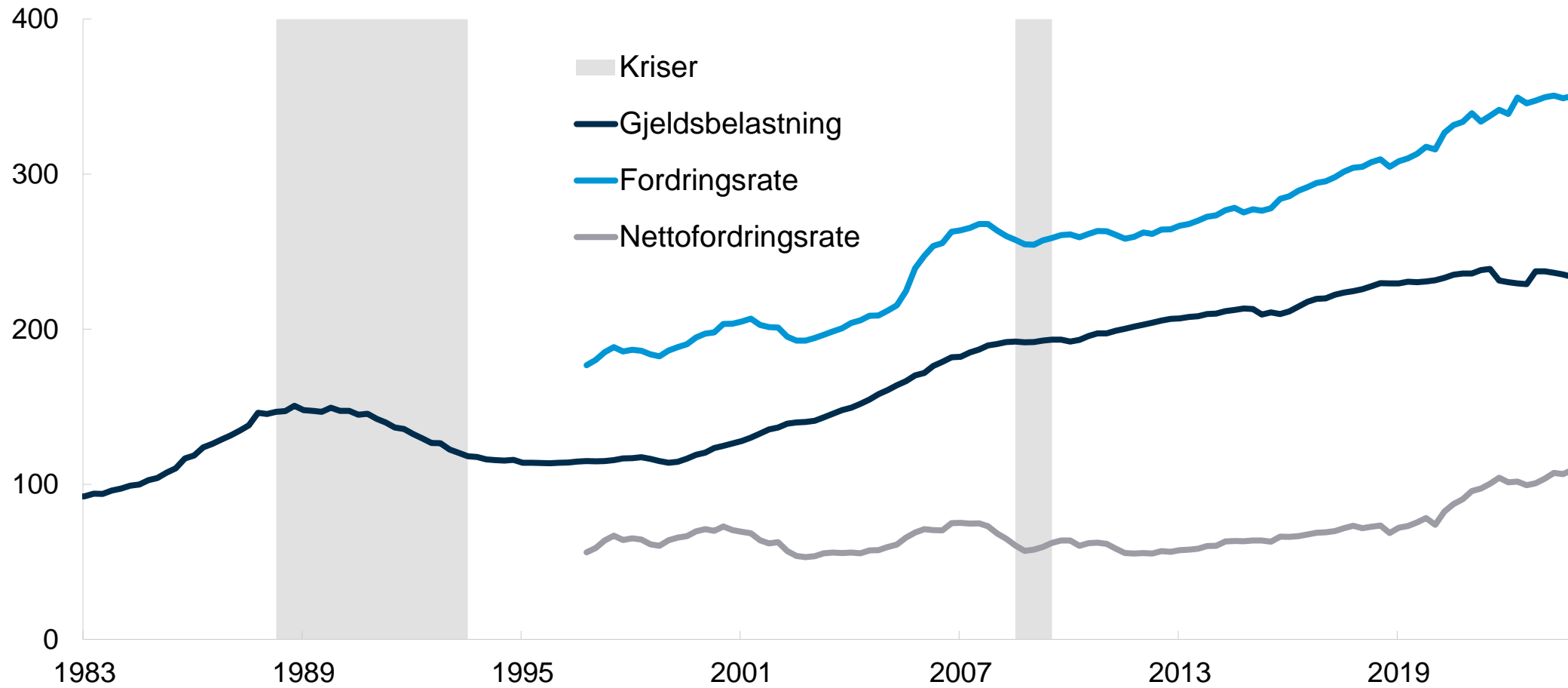
Figur 17: Husholdningenes gjeldsbelastning¹⁾, fordringsrate²⁾ og nettofordringsrate

Prosent. 1. kv. 1983 – 4. kv. 2023

1) Lånegjeld som andel av disponibel inntekt.

2) Finansielle eiendeler som andel av disponibel inntekt.

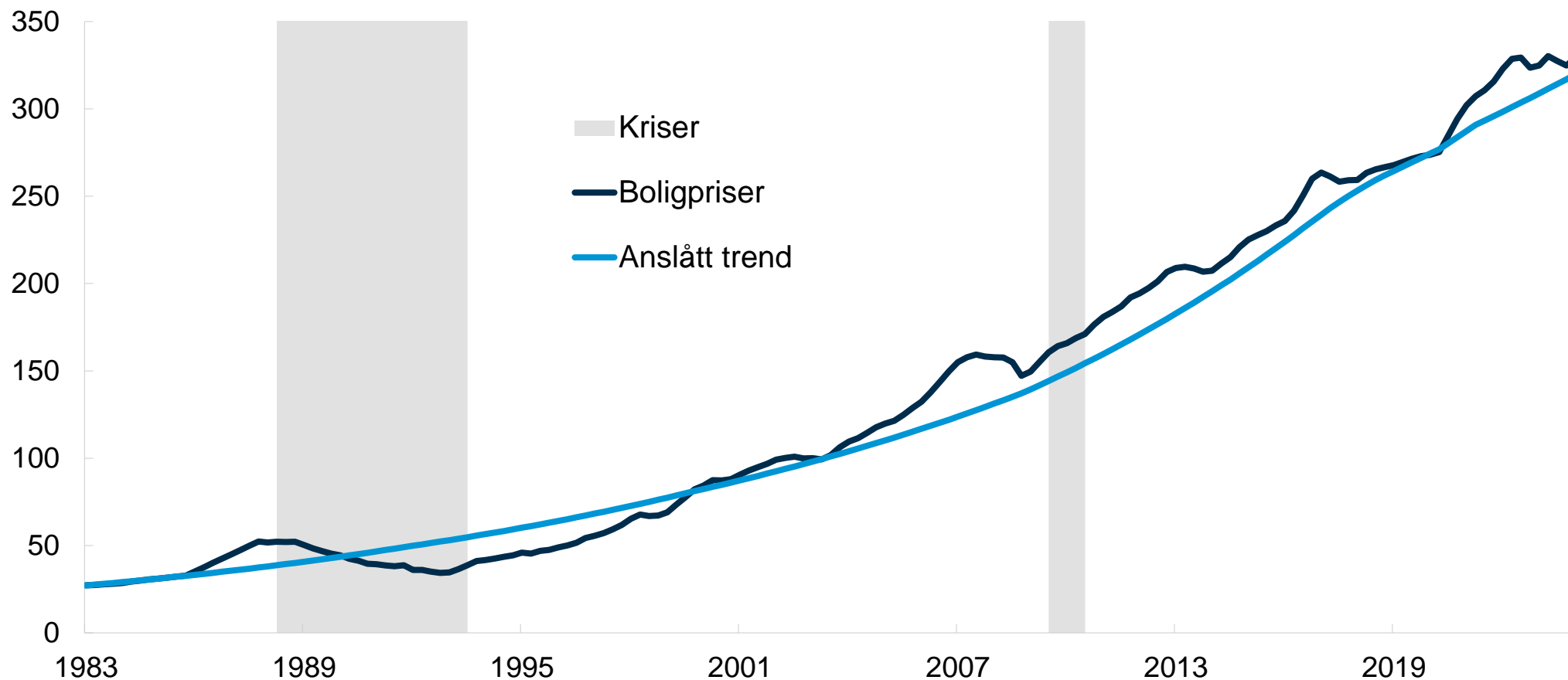
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 18: Trend i boligpriser

Indeks. Januar 2003 = 100. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2024

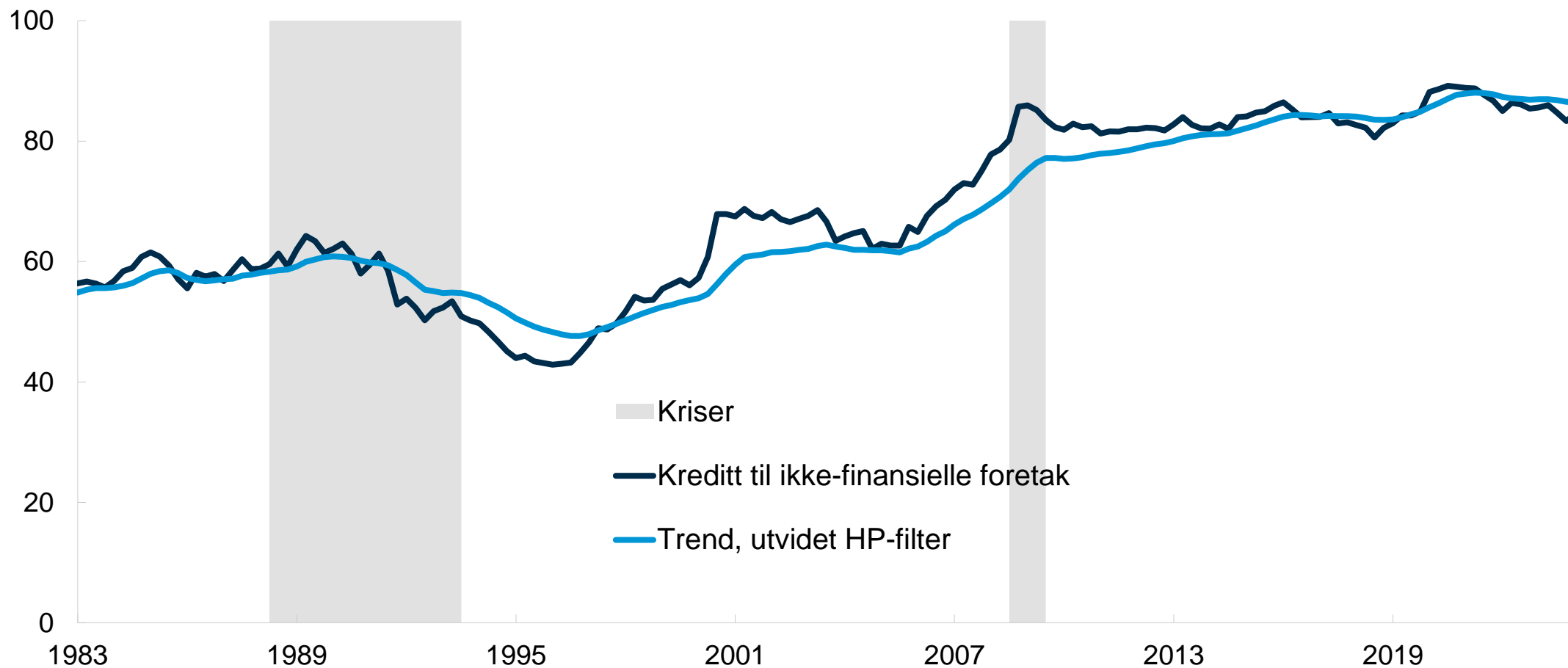
Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF), Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 19: Trend i kreditt til ikke-finansielle foretak

Kilder: Statistisk sentralbyrå
og Norges Bank

Samlet kreditt til foretak som andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosent. 1. kv.
1983 – 1. kv. 2024

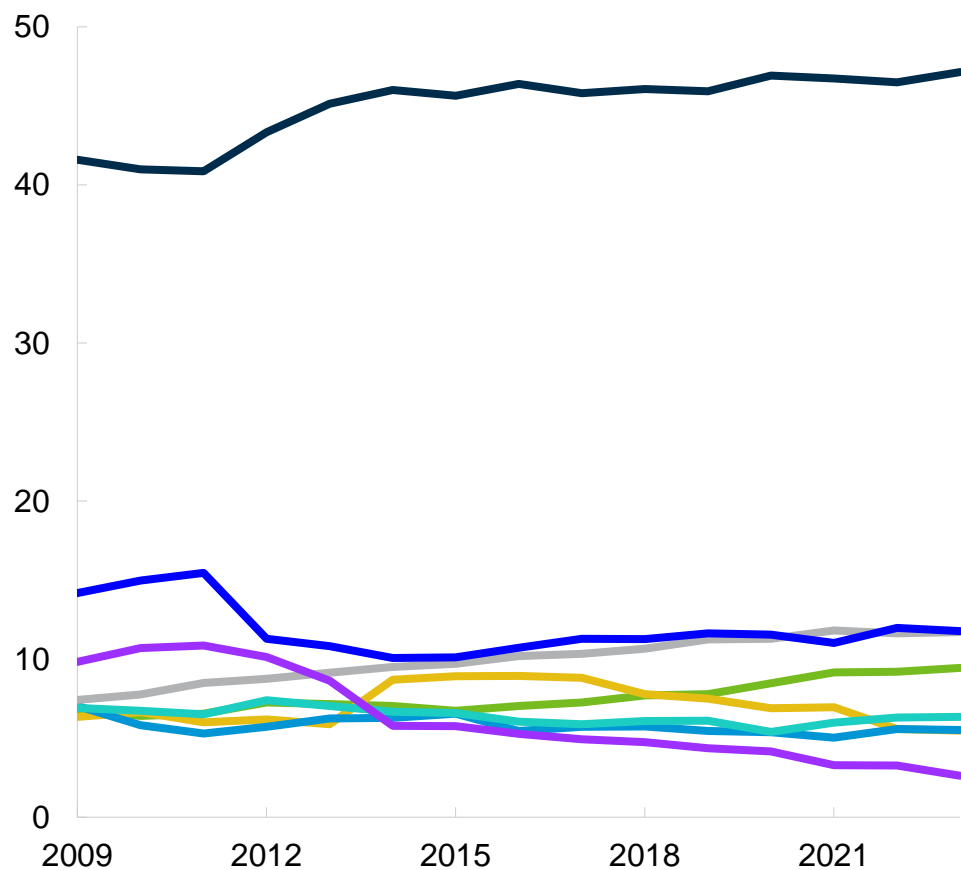
Figur 20: Bankenes utlån til ikke-finansielle foretak

Alle norske banker og kredittforetak. Prosent

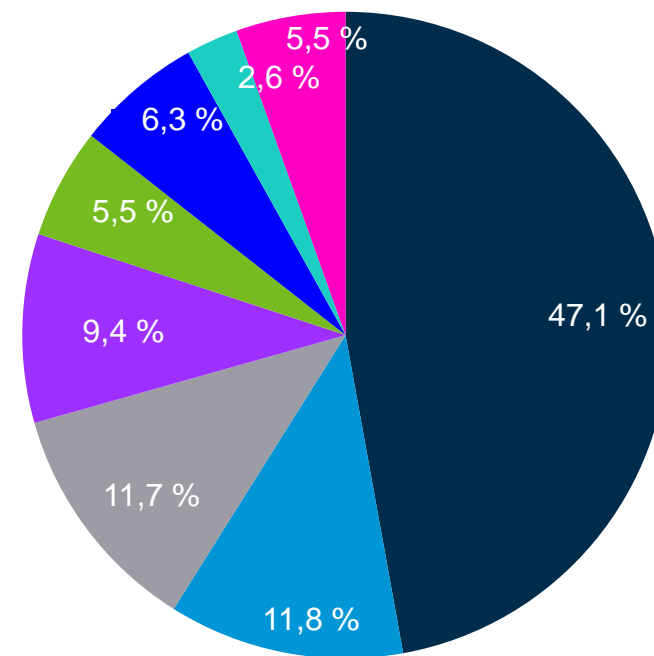
1) Varehandel inkluderer også overnatting og servering.

Kilde: Norges Bank

2009 – 2023

Per 31.12.2023

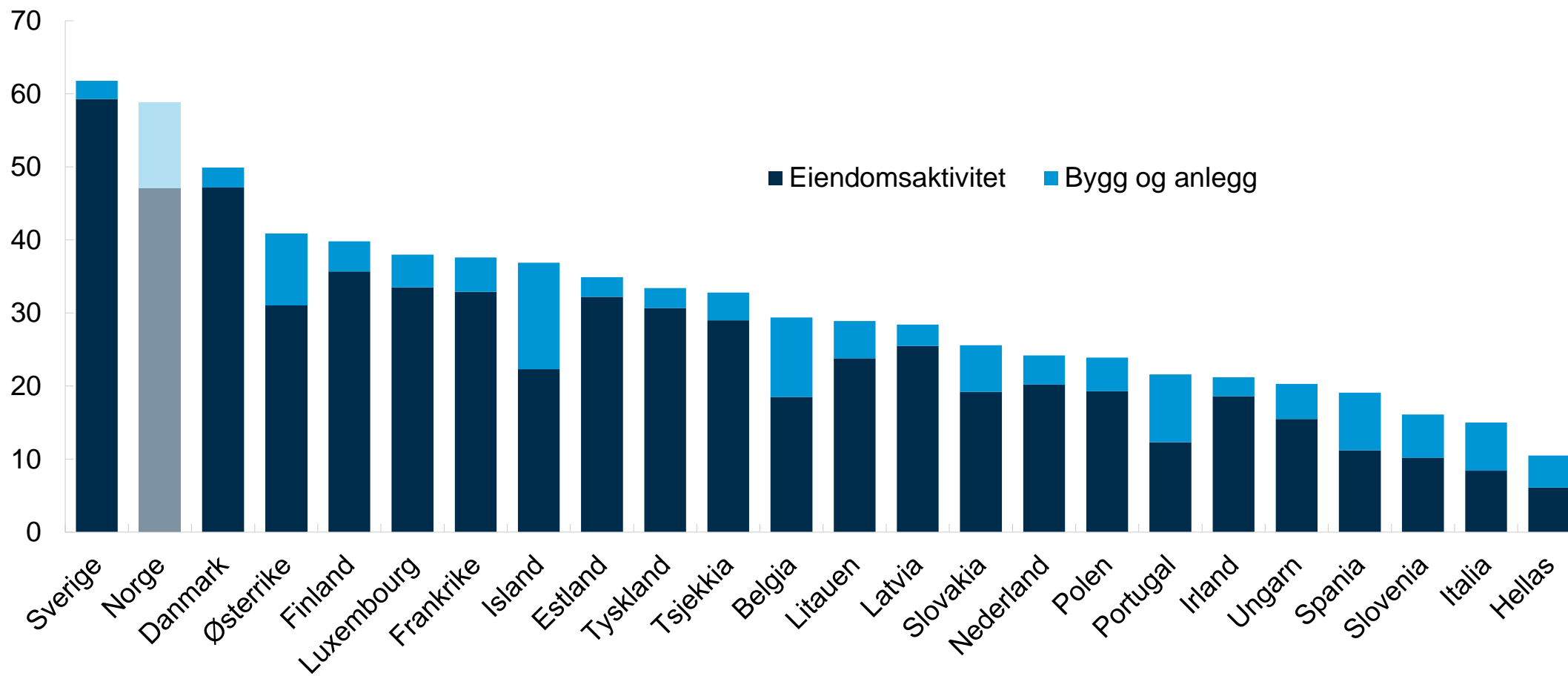
- Næringsseiendom
- Bygg og anlegg
- Industri
- Internasjonal sjøfart
- Tjenesteyting
- Primærnæringen
- Varehandel¹⁾
- Andre

Figur 21: Bankenes¹⁾ eksponering mot næringseiendom og bygg og anlegg

Som andel av totale eksponeringer mot ikke-finansielle foretak. Prosent. Ved utgangen av 4. kvartal 2023

1) Utvalg av 183 europeiske banker. Tall for desember 2023 for Norge

Kilder: EBA Risk Dashboard og Norges Bank

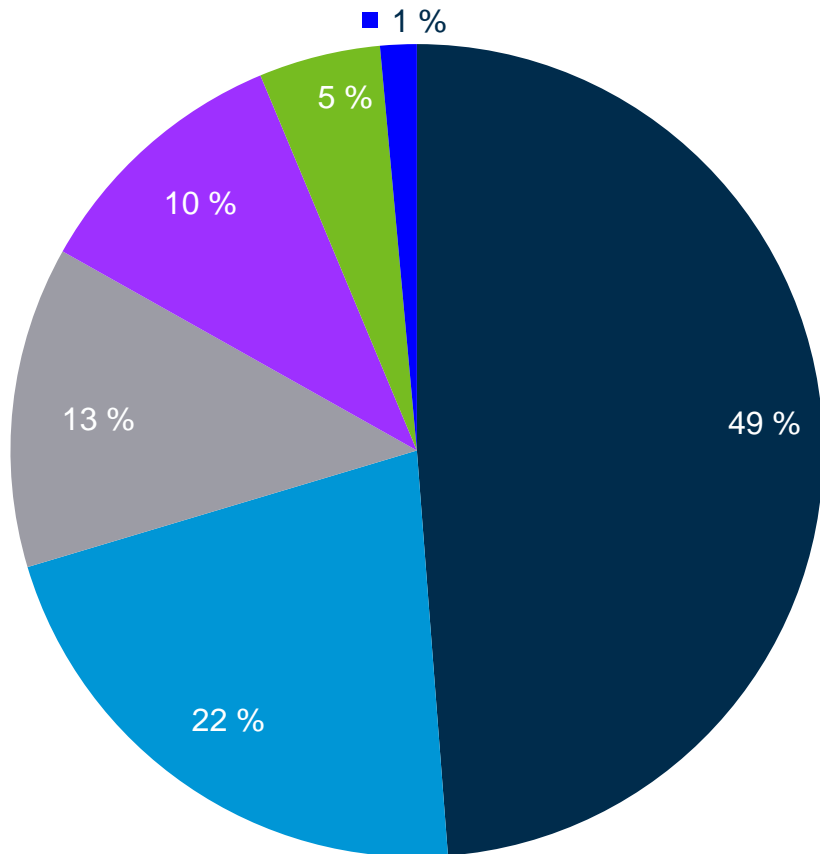

Figur 22: Estimert markedsverdi av næringsbygg fordelt på segmenter

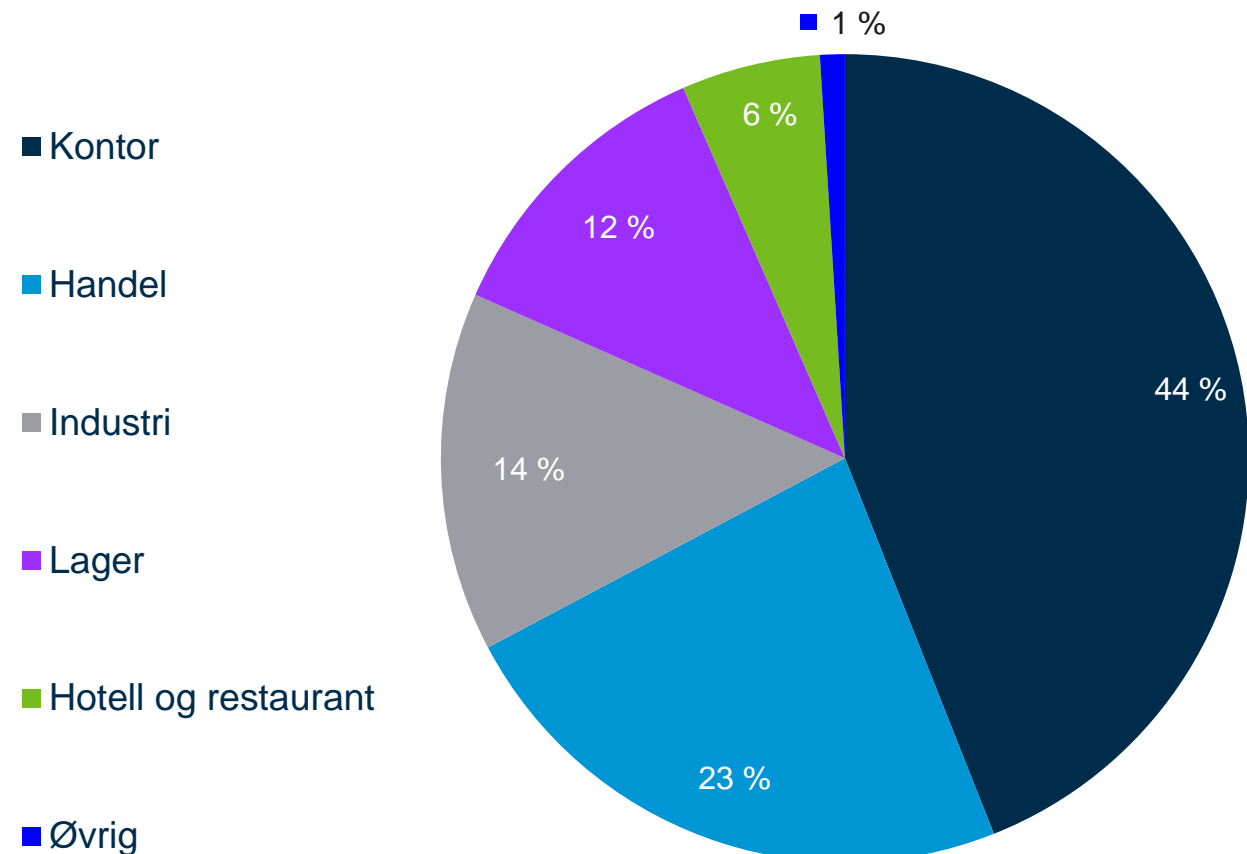
Prosent. Per 30.06.2022

Kilder: Arealstatistikk, Newsec, Statistisk sentralbyrå, Visma Property Solutions og Norges Bank

i) Estimert markedsverdi

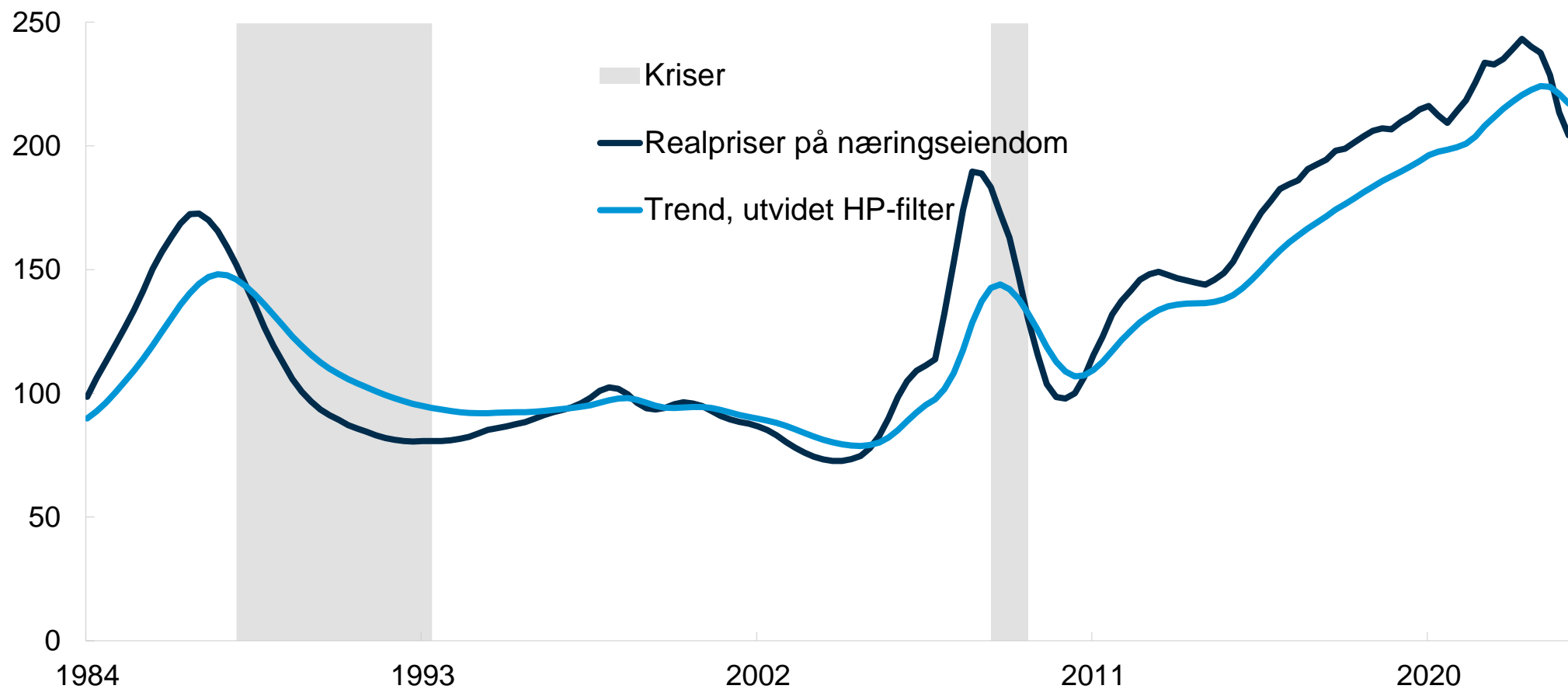
ii) Estimert markedsverdi til næringsbygg bankene har pant i

Figur 23: Realpriser på næringseiendom

Prestisjelokaler i Oslo. Indeks 1998 = 100. 1. kv 1983 – 4. kv 2023

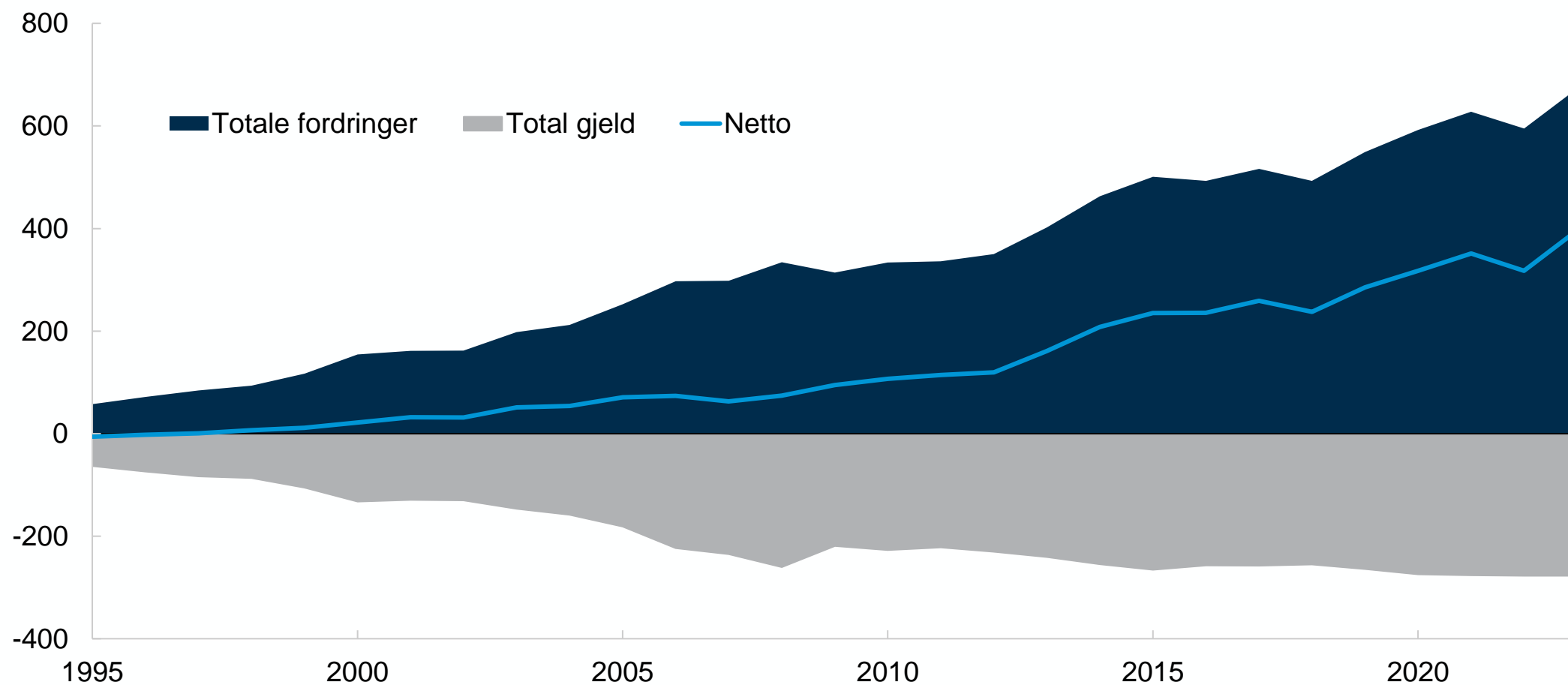
Kilder: Dagens Næringsliv,
JLL, OPAK, Statistisk
sentralbyrå og Norges Bank

Figur 24: Fordringer og gjeld til utlandet

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Som andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosent. 1995 – 2023

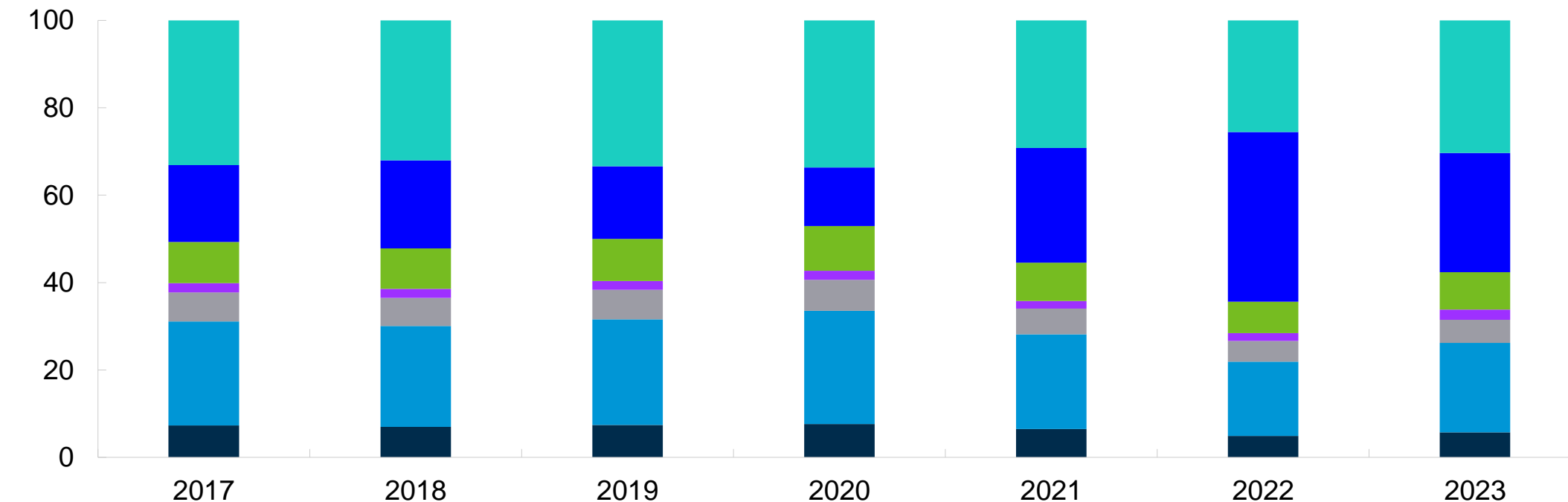
Figur 25: Næringsfordelt bruttoprodukt

Som andel av samlet bruttoprodukt. Basisverdi. Prosent. 2017 – 2023

1) Inkluderer offentlig administrasjon og forsvar, pleie- og omsorgstjenester, barnehager og SFO, undervisning, helsetjenester og vannforsyning, avløp og renovasjon.

2) Inkluderer også reparasjon av motorvogner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

■ Omsetning og drift av fast eiendom

■ Offentlige tjenester¹⁾

■ Bygge- og anleggsvirksomhet

■ Jordbruk, skogbruk og fiske

■ Varehandel, overnatting og servering²⁾

■ Bergverksdrift og oljeutvinning

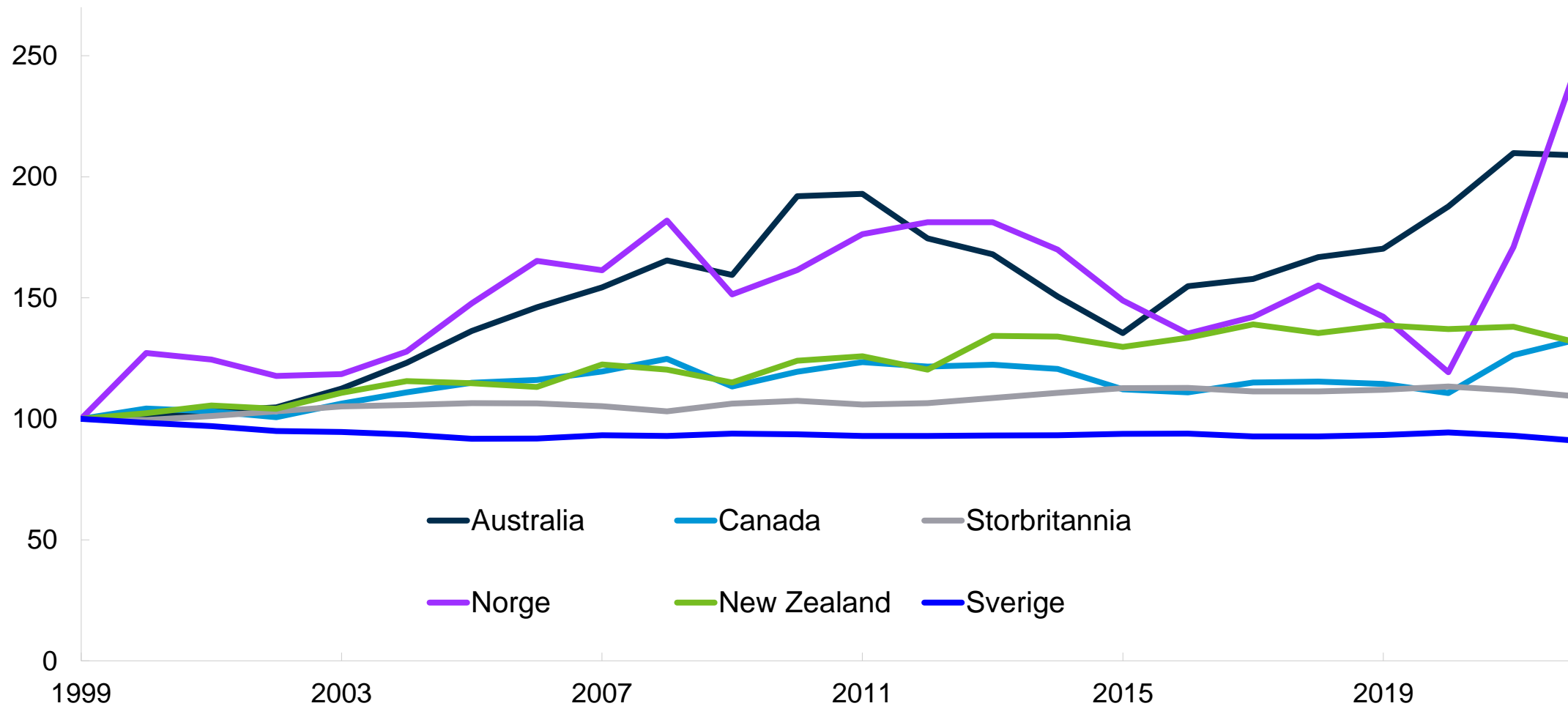
■ Annet

Figur 26: Bytteforhold med utlandet (terms of trade)

Kilder: OECD og Norges Bank

Eksportpris delt på importpris. Indeks. 1999 = 100. 1999 – 2022

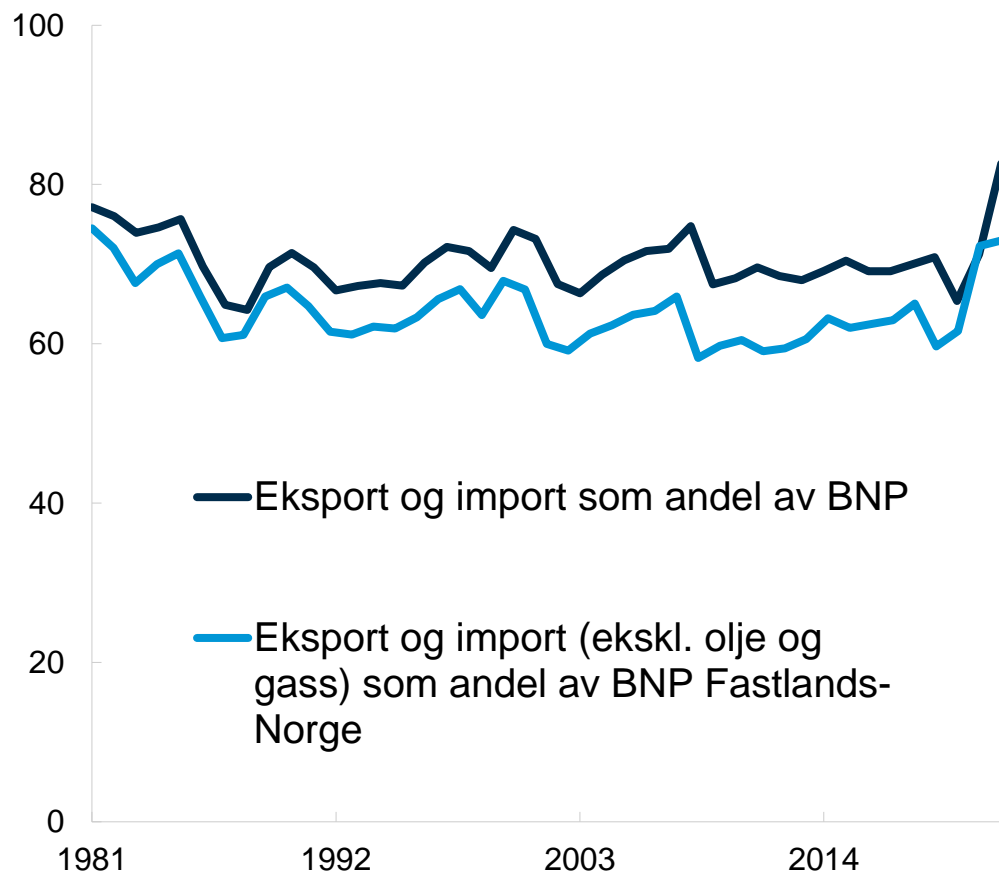
Figur 27: Eksport og import som andel av BNP

Sum eksport og import. Som andel av BNP. Prosent. 1981 – 2023

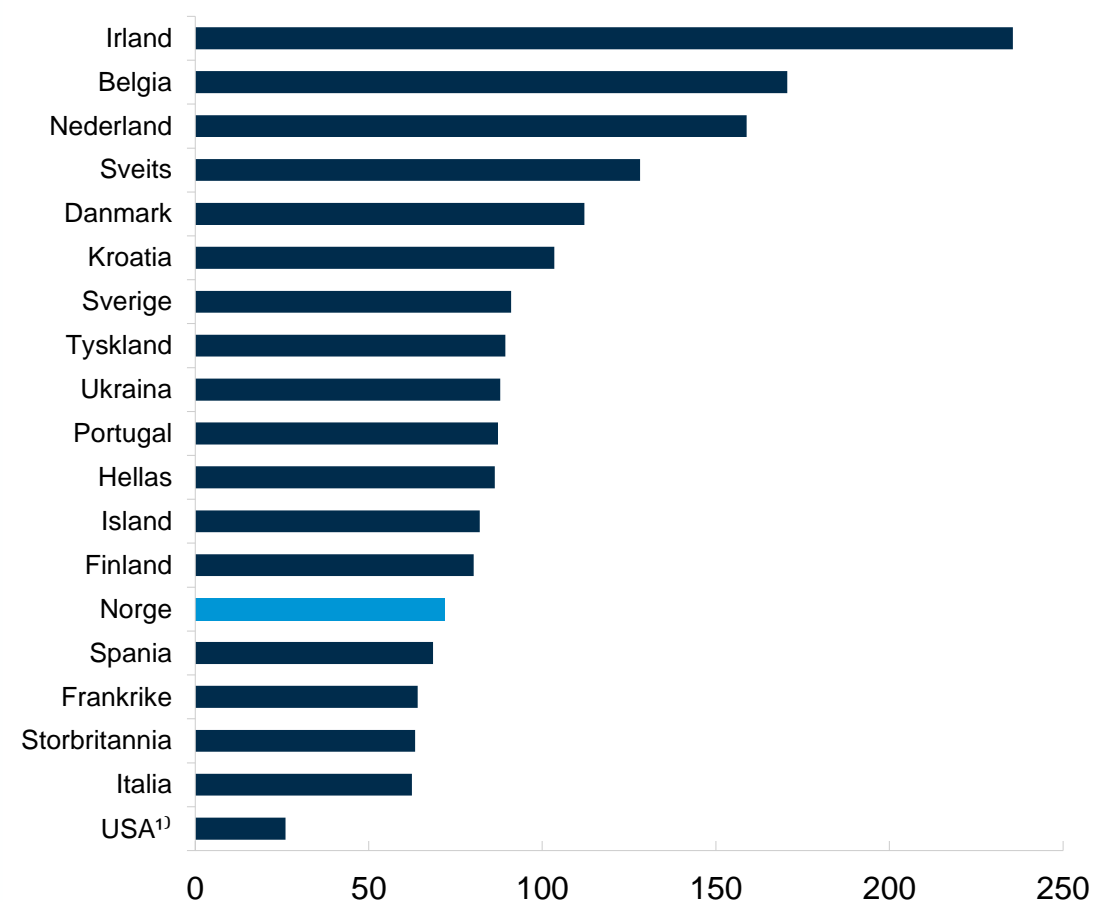
1) For perioden 2018-2022

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Verdensbanken

Norge

Femårs snitt¹⁾. Ulike land

Figur 28: Geografisk fordeling av eksport

Markedsandeler. Ti største eksportland. Prosent. 2023

Kilde: Statistisk sentralbyrå

